

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

16-17 листопада 2023 року

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ НУХТ 2023

Сучасні проблеми бухгалтерського обліку та фінансів: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16-17 листопада 2023 р. Київ : НУХТ, 2023. 158 с.

У збірник увійшли тези доповідей учасників III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми бухгалтерського обліку та фінансів», в яких розглянуто особливості обліку і аудиту в умовах трансформаційних перетворень, тенденції і напрями розвитку переробних підприємств агропромислового комплексу, тенденції, стан і проблеми управління фінансами суб'єктів підприємництва, актуальні проблеми теорії та практики страхування та функціонування банківської системи України.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів і здобувачів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, яких цікавлять питання, пов'язані з бухгалтерським обліком та фінансами у сучасних умовах господарювання.

Організаційний комітет конференції:

ГОЛОВА

Олександр ШЕВЧЕНКО – д.т.н., професор, ректор НУХТ

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ:

Сергій ТОКАРЧУК – к.т.н., доцент, проректор з наукової роботи НУХТ

Олег ШЕРЕМЕТ – директор Навчально-наукового інституту економіки і управління, д.е.н., доцент

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Лада ШПІНЯН – завідувач кафедри фінансів, д. е. н., професор.

Ольга МИХАЙЛЕНКО – в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту, к.е.н., доцент

Світлана БОЙКО – к.е.н., доцент кафедри фінансів

Людмила ДУХНОВСЬКА - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

СЕКРЕТАРІ:

Світлана БОЙКО – к.е.н., доцент кафедри фінансів

Світлана СКОМОРОХОВА, старший викладач кафедри обліку і аудиту

<i>Лиштван Д.І., Швець Н.Р.</i> Парадигма функціонування інституту фінансового рахівництва.....	116
<i>Озарків І.С.</i> Шляхи фінансування сталого розвитку в світі.....	117
<i>Олійник О.О.</i> Планування руху грошових потоків – елемент фінансової політики управління підприємством.....	120
<i>Олійник Т.І.</i> Інтеграційна функція контролінгу у фінансово-економічному механізмі управління підприємством.....	122
<i>Плаксюк О.</i> Людський капітал підприємства: проблеми формування та збереження	124
<i>Стецюк Т.І., Димніч О.В.</i> Фінансовий моніторинг як шлях до безпеки і стабільності у відповідь на глобальні загрози.....	126
<i>Третьак К. В., Юрченко Ю. О.</i> Проблеми розвитку малих підприємств під час воєнного стану	128
<i>Шірінян Л. В., Арич М. І., Третьак К. В.</i> Вплив страхування на конкурентоспроможність рослинницьких підприємств в Україні.....	129
СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СТРАХУВАННЯ.....	132
<i>Арич М.І.</i> Страхування життя в Україні: чи можлива генетична дискримінація?.....	133
<i>Внукова Н.М.</i> Актуальні питання розвитку ринку страхування.....	134
<i>Калашник С. А., Шірінян Л. В.</i> Основні технологічні тренди в трансформації страхового ринку	136
<i>Кривошлик Т.Д., Жмуд А.П., Колякіна О.М.</i> Добровільне пенсійне страхування як елемент соціальної захищеності населення	140
<i>Тринчук В.В., Зелениця І.М., Оніщенко Ю.М.</i> До питання про систему страхування воєнних ризиків.....	142
<i>Цуркан І. М., Сотніков В. А.</i> Аналіз ринку страхування життя в Україні.....	145
СЕКЦІЯ 5. ФУНКЦІОНУВАННЯ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	149
<i>Алексєєв І.В., Кирилюк Р.Р.</i> Особливості діяльності банківської системи України у повоєнному відновленні економіки.....	150
<i>Бойко С. В., Дячук Я. С.</i> Державні банки: дискусія щодо соціально-економічного та фіскального ефекту.....	152
<i>Коваленко Ю. М.</i> Нормативно-правове регулювання криптовалют.....	153
<i>Третьак К. В., Роганова Г. О.</i> Вплив воєнного стану на державний борг України	155
<i>Ширай Д. О., Шірінян Л. В.</i> Цифрові інновації в банківських установах: перетворення процесів і збільшення продуктивності	157

дискримінації під час укладення полісів страхування життя.

Література:

1. Каленюк Я.О., Арич М.І., Левон М.М. Переваги та недоліки використання генетичних досліджень у страхуванні. *Наукові праці НУХТ*. 2021. Том 27, №6. С. 43-54.
2. Arych M., Joly Y. Genetic Discrimination in Access to Life Insurance: Does Ukrainian Legislation Offer Sufficient Protection against the Adverse Consequences of the Genetic Revolution to Insurance Applicants? *Laws*. 2022. 11, 2. <https://doi.org/10.3390/laws11010002>
3. Golinghorst D., De Paor A., Joly Y., Macdonald A.S., Otlowski M., Peter R., Prince A. Anti-selection & Genetic Testing in Insurance: An Interdisciplinary Perspective. *Journal of Law, Medicine, and Ethics*. 2021. №41. Pp. 1-25.
4. Joly Y., Huerne K., Arych M., Bombard Y., De Paor A., Dove E. S., Granados Moreno P., Ho C., Ho C. H., Van Hoyweghen I., Kim H., Lebret A., Minssen T., Ó Cathaoir K., Prince A., Nair A., Otlowski M., Pepper M. S., Sladek R., Song L., ... Genetic Discrimination Observatory (GDO) The Genetic Discrimination Observatory: confronting novel issues in genetic discrimination. *Trends in genetics: TIG*. 2021, № 37(11) . Pp. 951–954.
5. Keogh L., Otlowski M. Life insurance and genetic test results: A mutation carrier's flight to achieve full cover. *The Medical journal of Australia*. 2013. DOI: 10.5694/mja13.10202
6. Oleksyk T.K., Wolfsberger W.W., Weber A., Shchubelka K., Oleksyk O., Levchuk O., Smolanka V. Genome diversity in Ukraine, *GigaScience*. 2021. 10(1).
7. Thomas R.G. Why Insurers Are Wrong about Adverse Selection. *Laws*. 2018. 7, 13.
8. Lane M., Feze I. N., Joly Y. Genetics and Personal Insurance: the Perspectives of Canadian Cancer Genetic Counselors. *J Genet Counsel*. 2015. 24. Pp. 1022–1036.
9. Taylor S. et al. Investigating Genetic Discrimination in Australia: Perceptions and Experiences of Clinical Genetics Service Clients Regarding Coercion to Test, Insurance and Employment. *Australian Journal of Emerging Technologies and Society*. 2007. Vol. 5, No. 2. Pp. 63-83.
10. Tiller J. et al. Genetic discrimination by Australian insurance companies: a survey of consumer experience. *European Journal of Human Genetics*, 2020. Vol. 28. Pp. 108-113.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ

Внукова Н.М.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Страховий ринок знаходиться на наступному етапі своєї еволюції. На початку 90-х років ХХ століття рівень ринкових вимог до страхування був спрощений і розрахований на поступові зміни для становлення страхових компаній [2]. Далі відбувався поступовий перехід до посилення вимог до фінансової стійкості і надійності страховиків, зокрема, підготовки до

впровадження вимог Solvency II [3]. У теперішній час на європейському просторі розглядається доцільність використання цього механізму, враховуючи, що він загальмував розширення можливостей для розвитку страхового ринку.

Попереднє наукове дослідження автора [1] показало, що сукупний фінансовий потенціал страхових компаній в Україні у нинішній час є прийнятним для розвитку, але статистична звітність НБУ показує негативні тенденції. Кількість зареєстрованих страхових компаній на кінець першого півріччя 2023 року становить 115 компаній, тоді як у першому кварталі 2023 року їх ще було 122 [4]. Зокрема в цю кількість входить незмінне значення складу страхових компаній зі страхування життя, їх 12. Нові страхові компанії протягом 2023 року не з'явилися.

Позитивним є те, що кількість укладених договорів на кінець першого півріччя 2023 року збільшилась більше, ніж удвічі порівняно з першим кварталом, чому відповідає двократне збільшення валових страхових премій. Якщо ще визначитися з тим, що кількість страхових компаній зменшилась, то договірне навантаження на одну компанію суттєво збільшилось, що може свідчити про потенційно можливе посилення монополізації ринку.

Додатковим негативним фактором фінансового стану страхових компаній є те, що активи за балансом, активи, визначені статтею 31 діючого Закону України "Про страхування", обсяг сплачених статутних капіталів майже не змінився, а останні навіть трохи зменшились. Рівень чистих виплат впав майже на 5%.

Про зрушення на ринку перестраховування свідчить збільшення у 2,2 рази за 2 квартал 2023 року валових страхових премій, одержаних від перестраховальників. При цьому обсяг валових страхових виплат перестраховальникам не змінився. Обсяг страхових платежів, належних перестраховикам збільшився у 1,77 рази, а страховикам нерезидентам у 1,68 разів.

Показники діяльності з державного обов'язкового страхування за 2 півріччя 2023 року дорівнюють за всіма показниками нулю.

За звітом про фінансовий стан страховиків зі страхування життя поточні фінансові інвестиції збільшились на 10 %. Благодійна допомога протягом першого півріччя 2023 року дорівнює нулю.

Досліджуючи показники рівня фінансового потенціалу страхових компаній, бажано переглянути перспективи змін при реалізації вимог нового Закону України «Про страхування» [4], зокрема, щодо оцінки платоспроможності та ліквідності страховиків, корпоративного управління й управління ризиками, припинення діяльності компаній. Вихід зі страхового ринку може бути як добровільним (через реорганізацію, передавання страхового портфеля, ліквідацію тощо), так і примусовим. Страхові компанії залишаються у попередньому поділі, не зможуть поєднувати послуги life та non-life-страхування.

Нові вимоги до платоспроможності страховиків стосуються необхідності дотримуватися вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу. Враховуючи велику складність впровадження вимог (Solvency II), нове

законодавче регулювання встановлює два підходи до вимог платоспроможності: спрощений (Solvency I) та базовий (Solvency II). Зокрема, базовий підхід застосовуватиметься до страховиків зі страхування життя, компаній із ліцензіями на класи страхування відповідальності, кредитів, поруки та суспільно значимих страхових компаній. Поетапність введення цих норм має позитивно вплинути на розвиток страхового ринку, тому що впродовж перших трьох років після введення в дію нового закону всі страхові компанії повинні будуть відповідати вимогам платоспроможності за спрощеним підходом.

Новий закон чітко встановив підстави для визнання страхової компанії неплатоспроможною та для примусового відкликання ліцензії. Для захисту інтересів клієнтів передбачено можливість уведення до страховика тимчасової адміністрації.

Висновок. Актуальними питаннями розвитку ринку страхування є підготовка до законодавчого і нормативного впровадження змін до організації діяльності та фінансів страховиків для забезпечення їх стабільності і платоспроможності, що спрямовано на захист інтересів страхувальників. Дилемою для регулятора з урахуванням євроінтеграції стане доведення доцільності впровадження Solvency II у повному обсязі.

Література:

1. Внукова Н. М. Оцінка фінансового потенціалу страхових компаній. *Страховий ринок України у світлі євроінтеграції: новітні виклики та тренди: Збірник матеріалів VI Міжн. науково-практичної конференції*, м. Київ, 23 березня 2023 р. К.: КНЕУ, 2023. С.13-14. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/23472> (дата звернення: 03.11.2023)
2. Внукова Н. М. Практика страхового бізнесу. К.: Лібра, 1994. 80 с.
3. Внукова Н. М., Ачкасова С. А., Скорик І. В. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України. *Фінанси України*. 2013. № 9. С. 76-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2013_9_8 (дата звернення: 03.11.2023)
4. Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6> (дата звернення: 03.11.2023)
5. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 03.11.2023)

ОСНОВНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ТРЕНДИ В ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ

**Калашник С. А.,
Шірінян Л. В.**

Національний університет харчових технологій

В сучасних умовах, коли цифровізація охоплює все нові й нові аспекти життя людини, менеджмент страхових компаній стикається зі зростаючим тиском, що змушує пройти цифрову трансформацію, щоб залишатися конкурентоспроможними. Очікується, що протягом наступних десяти років